

EURÓPAI PARLAMENT

2009–2014

Plenárisülés-dokumentum

A7-0312/2010

8.11.2010

JELENTÉS

az emberi jogokról, valamint a szociális és környezetvédelmi normákról a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokban (2009/2219(INI))

Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság

Előadó: Tokia Saïfi

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	6
VÉLEMÉNY A KÜLÜGYI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	6
VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	6
VÉLEMÉNY A FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	6
VÉLEMÉNY A KÖRNYEZETVÉDELMI, KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÉS ÉLELMISZER- BIZTONSÁGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	6
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE	6

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az emberi jogokról, valamint a szociális és környezetvédelmi normákról a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokban (2009/2219(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 2., 3., 6. és 21. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 153., 191., 207. és 218. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 12., 21., 28., 29., 31. és 32. cikkére,
- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára (1948) és az ENSZ más emberi jogi okmányaira, különösen a polgári és politikai (1966), valamint a gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmányaira (1966), a faji megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezményre (1965), a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezményre (1979) és a gyermek jogairól szóló egyezményre (1989), az őslakos népek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozatra, valamint az ENSZ 2010. szeptember 20–22-én New Yorkban tartott millenniumi csúcsának záródokumentumára,
- tekintettel a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó Marrakechi Egyezményre, valamint a 2001 novemberében Dohában megrendezett negyedik miniszteri konferencián elfogadott nyilatkozatra, különösen annak (31) bekezdésére,
- tekintettel a demokratikus alapelvek és az emberi jogok tiszteletének a Közösség és harmadik országok között létrejövő megállapodásokba való foglalásával kapcsolatos bizottsági közleményről szóló 1996. szeptember 20-i állásfoglalására (COM(1995)0216)¹, valamint az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokráciázáradékról szóló 2006. február 14-i állásfoglalására²,
- tekintettel a nemzetközi kereskedelmet érintő nyitásról és demokráciáról szóló 2001. október 25-i állásfoglalására³, amelyben a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) alapvető társadalmi normáinak WTO általi tiszteletben tartását, és az ILO határozatainak Európai Unió általi elfogadását kéri, beleértve az alapvető szociális normák súlyos megsértéséhez kapcsolódó szankciókra való felhívásokat,
- tekintettel az Európai Uniónak a harmadik országokban az emberi jogok előmozdításában és a demokratizálódásban betöltött szerepéről szóló, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett európai bizottsági közleményről (COM(2001)0252) szóló 2002. április 25-i állásfoglalására⁴,

---

1 HL C 320., 1996.10.28., 261. o.

2 HL C 290E., 2006.11.29., 107. o.

3 HL C 112E, 2002.05.09., 326. o.

4 HL C 131E, 2003.06.05., 147. o.

- tekintettel „A globalizáció szociális dimenziója – Az EU politikai hozzájárulása az előnyök mindenki számára történő elérhetővé tételéhez” című bizottsági közleményre (COM(2004)0383),
- tekintettel a globalizáció szociális dimenziójáról szóló 2005. november 15-i állásfoglalására¹,
- tekintettel a „Gyermekek fejlődő országokban történő kizsákmányolása, különös tekintettel a gyermekmunkára” című 2005. július 5-i állásfoglalására²,
- tekintettel a Tanácsnak a gyermekmunkára vonatkozó 2010. június 14-i következtetéseire³,
- tekintettel a tisztességes kereskedelemről és fejlesztésről szóló 2006. július 6-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel „A globális Európa: nemzetközi versenyképesség – Hozzájárulás az EU növekedési és munkahelyteremtési stratégiájához” című, a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek szóló bizottsági közleményre (COM(2006)0567) válszként adott „Globális Európa – a versenyképesség külső szempontjai” című 2007. május 22-i állásfoglalására⁵,
- tekintettel a Bizottságnak a „Tisztességes munka mindenki számára – Az Európai Unió hozzájárulása a tisztességes munkára vonatkozó menetrend végrehajtásához” című közleményére (COM(2006)0249),
- tekintettel az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsa által a teljes foglalkoztatottságról és a tisztességes munkáról tett 2006. évi miniszteri nyilatkozatára, amelyben a felek elismerték, hogy a teljes és termelékeny foglalkoztatás és a mindenki számára elérhető tisztességes munka a fenntartható fejlődés kulcseleme,
- tekintettel a mindenki számára biztosítandó tisztességes munka ösztönzéséről szóló 2007. május 23-i állásfoglalására⁶, amelyben a tisztességes munka előmozdítása nevében kéri a szociális normák befoglalását az Európai Unió kereskedelmi megállapodásaiba, különösen a kétoldalú megállapodásokba,
- tekintettel az ILO-nak a 2009. június 19-i Nemzetközi Munkaügyi Konferencián globális konszenzussal elfogadott, a tisztességes munkára vonatkozó programjára és globális foglalkoztatási paktumára, az ILO-nak a tisztességes globalizációhoz szükséges társadalmi igazságosságról szóló, 2008. évi nyilatkozatára,
- tekintettel a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi

¹ HL C 280E, 2006.11.18., 65. o.

² HL C 157E, 2006.07.06., 84. o.

³ A Tanács 2010. június 14-i 10937/1/10 számú következtetése a gyermekmunkáról

⁴ HL C 303E, 2006.12.13., 865. o.

⁵ HL C 102 E, 2008.4.24., 128. o.

⁶ HL C 102E, 2008.04.24., 321. o.

rendeletben¹ egységes szerkezetbe foglalt 1968. évi Brüsszeli Egyezményre,

- tekintettel a 2006. január 1. óta hatályban levő általános preferenciarendszerre, amely egyre több terméknek biztosít vámmentes hozzájutást vagy vámcsökkenést, és amely egy új ösztönzőt is tartalmaz a sérülékeny helyzetű országok számára, amelyeknek különleges kereskedelmi, pénzügyi és a fejlődésbeli igényeik vannak,
  - tekintettel az Európai Unió és a harmadik országok között megkötött valamennyi kereskedelmi megállapodásra,
  - tekintettel az afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni térség országai (AKCS-országok) és az Európai Unió közötti partnerségi megállapodásra, amelyet 2000. június 23-án írtak alá Cotonouban, valamint annak 2005. és 2010. évi felülvizsgálatára,
  - tekintettel az AKCS-államokkal és -régiókkal kötött partnerségi megállapodásokról szóló állásfoglalásaira, különösen a 2002. szeptember 26-ira², a 2007. május 23-ira³ és a 2007. december 12-ire⁴,
  - tekintettel az olyan, környezettel kapcsolatos nemzetközi egyezményekre, mint az ózonréteget lebontó anyagokról szóló, 1987. évi montreali jegyzőkönyv, a veszélyes hulladékok országhatárokon túlra történő szállításának és elhelyezésének ellenőrzéséről szóló, 1989. évi bázeli egyezmény, a biológiai biztonságról szóló, 2000. évi cartagenai jegyzőkönyv és az 1997. évi Kiotói Jegyzőkönyv,
  - tekintettel a az Európai Unió és Dél-Korea között 2009 októberében aláírt szabadkereskedelmi megállapodás 13. fejezetére,
  - tekintettel az Európai Unió, Kolumbia és Peru közötti többoldalú kereskedelmi megállapodás aláírására vonatkozó tárgyalások lezárására,
  - tekintettel a „Társadalmi és környezetvédelmi normák alkalmazása a kereskedelmi tárgyalások során” című meghallgatásra, amelyet 2010. január 14-én rendeztek az Európai Parlamentben,
  - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
  - tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság jelentésére és a Külügyi Bizottság, a Fejlesztési Bizottság, a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, valamint a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság véleményére (A7-0312/2010),
- A. mivel a kereskedelem, az emberi jogok, valamint a szociális és környezetvédelmi normák közötti kapocs a gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok kulcsfontosságú elemévé vált, és a szabadkereskedelmi megállapodások keretében folytatott tárgyalások szerves részét képezi,

---

¹ HL L 12., 2001.1.16., 1. o.

² HL C 273E, 2003.11.14., 305. o.

³ HL C 102 E, 2008.4.24., 301. o.

⁴ HL C 323 E, 2008.12.18., 361. o.

- B. mivel a verseny torzulása, illetve a környezetvédelmi és társadalmi dömping veszélyei egyre gyakoribbak, különösen az európai vállalkozásokat és munkavállalókat érinti hátrányosan, akiknek szigorúbb társadalmi, környezeti és adóügyi előírásoknak kell megfelelniük,
- C. mivel az EU-nak a harmadik országok felé irányuló kapcsolataiban a kölcsönösségen alapuló kereskedelmi stratégiát kell elfogadnia, amelynek azonban partnerei fejlettségi szintjétől függően differenciálnak kell lennie mind szociális és környezetvédelmi, mind a kereskedelem liberalizálásával kapcsolatos igényei tekintetében, megteremtendő az igazságos és tisztességes nemzetközi verseny feltételeit,
- D. mivel jelenleg a kétoldalú fórumok felelnek meg leginkább e politikai célok előrevitelének, ugyanis a kereskedelem, a munka vagy a környezetvédelem közötti kapcsolatokat irányító többoldalú szabályok kialakításának perspektívái a WTO keretein belül nem tűnnek túl ígéretesnek,
- E. mivel mindemellett alapvető fontosságú a kereskedelmi jog és az alapvető jogok közötti egyensúly újbóli megteremtése, valamint a fő nemzetközi szervezetek, különösen az ILO és a WTO közötti párbeszéd megerősítése a nemzetközi politikák nagyobb koherenciája és a jobb globális kormányzás érdekében,
- F. mivel számos oka van annak, hogy az emberi jogokra és a szociális és környezetvédelmi normákra vonatkozó rendelkezések bekerüljenek a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokba, kezdve egy igazságos és tisztességes kereskedelem létrehozásának vagy a tisztességes kereskedelmi gyakorlat (egyenlő versenyfeltételek/„level playing field”) biztosításának a szándékától, egészen a normatívabb okokig, mint az Európai Unió egyetemes értékeinek védelme vagy az európai politikák koherens alkalmazása,
- G. emlékeztet arra, hogy ENSZ fejlődéshez való jogról szóló 1986. évi nyilatkozata megerősíti, hogy „a fejlődéshez való jog elidegeníthetetlen emberi jog, amely alapján minden emberi lény és nép jogosult a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésben való részvételre”; ezért úgy véli, hogy az EU kötelessége nem aláásni ezt a jogot, sőt, nemzetközi megállapodásaiba bele kell azt foglalnia és azt európai politikai irányvonalként kell követnie;
- H. mivel a Lisszaboni Szerződés megerősíti, hogy az Európai Unió külső fellépését – amelynek a kereskedelem szerves részét képezi – ugyanazoknak az elveknek kell irányítaniuk, mint amelyek létrehozása alapjául szolgáltak, mivel az európai szociális modell, amelyben a tartós gazdasági növekedés és a jobb munka- és életkörülmények egyesülnek, más partnereknek is modellként szolgálhat, mivel ezenfelül a kereskedelmi megállapodásoknak összeegyeztethetőnek kell lenniük más nemzetközi kötelezettségekkel és egyezményekkel, amelyeket a részes államoknak nemzeti jogszabályaiknak megfelelően tiszteletben kell tartaniuk,
- I. mivel fontos, hogy az Európai Unióban hatályos szociális és környezetvédelmi normák színvonala fennmaradjon, továbbá hogy az egységes európai piacon tevékenykedő külföldi vállalkozások ezeket a normákat betartsák,
- J. mivel az emberi jogok és a szociális és környezetvédelmi normák belefoglalása a

kereskedelmi megállapodásokba hozzáadott értéket vihet ezekbe a megállapodásokba és jobb kölcsönhatást tesz lehetővé a civil társadalommal, ezenkívül megerősíti a politikai és társadalmi stabilitást, egyben a kereskedelem számára kedvezőbb légkört alakít ki,

- K. mivel a kereskedelem területe és az emberi jogok, a szociális és környezetvédelmi normák betartása fontos tényező a világ békéjének és jólétének biztosítására, de nem vethető be a világ államai közötti valamennyi probléma megoldásaként, mivel a politikai patthelyzetek leküzdhetők a konfliktusrendezés egyik módjaként a kereskedelmi kapcsolatok erősítésével, a közös érdekek meghatározásának biztosítása révén, különösen a környezetvédelem terén,
- L. mivel más országok pozitív példákat állítottak azáltal, hogy szociális normákat foglaltak bele a kereskedelmi megállapodásokba,
- M. mivel az általános preferenciarendszer előfeltétele a nemzetközi emberi jogi egyezményekben foglalt elvek tiszteletben tartása, és középpontjában a kedvezményezett országok munkáival kapcsolatos normái állnak, illetve a kiegészítő vámpreferenciára vonatkozó különös szabályozást tartalmaz előmozdítandó az emberi jogokkal és a munkajoggal, a környezetvédelemmel és a felelősségteljes kormányzással kapcsolatos alapvető nemzetközi egyezmények ratifikálását és tényleges végrehajtását; mivel a feltételek figyelmen kívül hagyása a kereskedelmi rendszer felfüggesztését vonhatja magával,
1. kéri ezért, hogy az Európai Unió jövőbeli kereskedelmi stratégiája keretében a kereskedelmet ne tekintse többé önmagában való célnak, hanem inkább olyan eszköznek, amelynek segítségével előmozdíthatók az európai kereskedelmi értékek és érdekek, illetve a méltányos árucserre-kapcsolatok, valamint átfogóan erősíthető a szociális és környezetvédelmi normák tényleges átvétele és alkalmazása az EU valamennyi kereskedelmi partnere részéről; úgy véli, hogy az Európai Uniónak pozitív – ugyanakkor jogilag kötelező jellegű – hozzáállással kellene részt vennie ezeken a tárgyalásokon; hangsúlyozza, hogy a fenntartható fejlődésre vonatkozó rendelkezések befoglalása különösen a kétoldalú megállapodásokba, minden fél érdekét szolgálja;
  2. emlékeztet arra, hogy a kereskedelempolitika az Európai Unió globális céljainak egyik eszköze, és az EUMSZ. 207. cikke értelmében a közös kereskedelempolitikát „az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni,” és az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikke értelmében különösen hozzá kell járulnia „a Föld fenntartható fejlődéséhez, a népek közötti szolidaritáshoz és kölcsönös tisztelethez, a szabad és tisztességes kereskedelemhez, a szegénység felszámolásához és az emberi jogok, különösen pedig a gyermekek jogainak védelméhez, továbbá a nemzetközi jog szigorú betartásához és fejlesztéséhez, így különösen az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt alapelvek tiszteletben tartásához”;

Emberi jogok, szociális és környezetvédelmi normák a többoldalú kereskedelmi kapcsolatokban

3. felszólít a WTO és az ENSZ emberi jogokkal foglalkozó fontosabb intézményei közötti többoldalú együttműködés megerősítésére; úgy véli, hogy az ENSZ Emberi Jogok Főbiztosának Hivatalával és a különleges eljárásokkal folytatott szorosabb kapcsolatok

hasznosak lennének az emberi jogokat tiszteletben tartó többoldalú kereskedelmi keret biztosításához; úgy véli, hogy figyelembe lehetne venni a Főbiztosi Hivatal szakvéleményét a WTO-bizottságokban és a fellebbviteli testületben, ha megállapítják az emberi jogok súlyos megsértését;

4. úgy véli, hogy az egyetemes időszakos felülvizsgálat az Emberi Jogi Tanácsban hasznos eszköz az emberi jogokhoz kapcsolódó rendelkezések tiszteletben tarásának nyomon követésére a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokban;
5. hangsúlyozza, hogy elengedhetetlenül fontos az együttműködés elmélyítése az ILO-val, amely felelős a munkával kapcsolatos nemzetközi normák meghatározásáért és az ezekkel kapcsolatos tárgyalásokért, illetve felügyeli ezek mind jogi, mind gyakorlati alkalmazását, valamint az ILO teljes körű részvétele a WTO munkájában;
  - a) ennek érdekében kéri, hogy az ILO kapjon hivatalos megfigyelői státuszt a WTO-ban és jogot a WTO miniszteri konferenciáin való felszólalásra;
  - b) javasolja egy, a kereskedelemmel és a tisztességes munkával foglalkozó bizottság létrehozását a WTO-ban, a kereskedelemmel és környezetvédelemmel foglalkozó bizottság mintájára; és ragszkodik ahhoz, hogy mindkét bizottság egyértelműen meghatározott megbízatással és érzékelhető befolyással rendelkezzen;
  - c) javasolja, hogy az olyan jelentős esetekben, amelyekben a kereskedelmi viták során a nemzetközi munkaügyi egyezmények megsértése áll fenn, az ILO-hoz és az ENSZ Emberi Jogok Főbiztosának Hivatalához is lehessen fordulni;
  - d) javasolja, hogy – amennyiben a vitarendezési testület valamely döntését a WTO egyik tagállama úgy tekinti, hogy az kétségbe vonja az ILO munkaügyi egyezmények betartására vonatkozó határozatait, mód legyen az ILO-hoz fellebbezni;
6. újból megerősíti, hogy egyrészt egy nyitott és megkülönböztetésmentes többoldalú kereskedelmi rendszer fenntartására és megőrzésére, másrészt a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében tett lépésekre irányuló célkitűzéseknek kölcsönösen erősíteniük kell egymást; hangsúlyozza, hogy a GATT 20. cikke szerint a tagállamok elfogadhatnak a környezetvédelemre irányuló kereskedelmi rendelkezéseket azzal a feltétellel, hogy azokat nem alkalmazzák önkényes vagy indokolatlan módon megkülönböztető jelleggel; ösztönzi a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki ezt a rendelkezést;
7. üdvözli a WTO kereskedelemmel és környezetvédelemmel foglalkozó bizottságának fennállását és úgy véli, hogy annak lényeges fórumnak kell lennie a környezetvédelem és a kereskedelem közötti kapcsolat integrációjának és elmélyítésének folytatására; reményét fejezi ki, hogy a bizottság szerepe és munkája akképpen fejlődik, hogy pozitív módon kezelhesse a nemzetközi közösség kereskedelemhez és környezethez kapcsolódó fontosabb kihívásait;
8. hangsúlyozza a környezetbarát termékekhez és technológiákhoz való hozzáférés javításának fontosságát a fenntartható fejlődés célkitűzéseinek elérése érdekében, és felszólítja a tárgyalások részes feleit, hogy kettőzzék meg erőfeszítéseiket a

környezetvédelemmel kapcsolatos termékek és szolgáltatások vámjellegű és nem vámjellegű akadályainak csökkentéséről vagy megszüntetéséről folyó tárgyalások gyors lezárása érdekében, előmozdítandó a foglalkoztatáspolitikák új formáit és az ILO tisztességes munkára vonatkozó normáinak megfelelő munkahelyek létrehozását, valamint az európai iparágak és kkv-k növekedési lehetőségeit;

9. hangsúlyozza az előrelépés szükségességét a dohai nyilatkozat 31. cikkének azon többi pontjáról folyó tárgyalásokban, amelyek a WTO meglévő szabályai és a többoldalú környezetvédelmi megállapodásokban szereplő különleges kereskedelmi kötelezettségek közötti kapcsolatot érintik, valamint szorosabb együttműködés kiépítését a többoldalú környezetvédelmi megállapodások titkárságai és a WTO-bizottságok között, ami elengedhetetlen a kereskedelmi és környezetvédelmi rendszerek egységes fejlődésének biztosításához;
10. úgy véli, hogy egy, az éghajlattal foglalkozó többoldalú megállapodás lenne a legjobb eszköz a szén-dioxid-kibocsátással kapcsolatos negatív környezetvédelmi externáliák internalizálásának biztosítására, ez azonban a közeljövőben nem tűnik megköthetőnek; úgy véli ezért, hogy az Európai Uniónak továbbra is vizsgálnia kellene a következményes kibocsátásnak valóban kitett ipari ágazatok számára a megfelelő környezetvédelmi eszközök használatbavételének lehetőségeit, amelyek kiegészítenék az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere által meghatározott szén-dioxid-kibocsátási egységek árverés útján történő értékesítését, nevezetesen egy „szén-dioxid-belefoglalási mechanizmusét”, amely a WTO-szabályokat tiszteletben tartva lehetővé tenné azon kockázat elleni küzdelmet, hogy a szén-dioxid-kibocsátás harmadik országokba kerüljön át;
11. javasolja, hogy az éghajlattal kapcsolatos nemzetközi megállapodás megtárgyalását és aláírását követően jöjjön létre egy valóságos Környezetvédelmi Világszervezet, amely végrehajthatná a vállalt kötelezettségeket és tiszteletben tartatná a környezetvédelmi normákat; ehhez a jövőbeli szervezethez lehetne például kötelező jelleggel fordulni környezeti dömping esetén;

Emberi jogok, szociális és környezetvédelmi normák a kétoldalú kereskedelmi megállapodásokban

12. eltökélten támogatja azt a gyakorlatot, hogy az emberi jogokról szóló, jogilag kötelező jellegű záradékok bekerüljenek az Európai Unió nemzetközi megállapodásaiba, emlékeztet ugyanakkor arra, hogy nagy kihívás e záradékok nyomán követése és végrehajtása; újból megerősíti azt a tényt, hogy ezeket a záradékokat valamennyi kereskedelmi és ágazati megállapodásba bele kell foglalni, a Cotonoui Megállapodás 96. cikkét mintául használó világos és pontos konzultációs mechanizmussal; örül annak, hogy egy ilyen záradékot belefoglaltak az új generációs szabadkereskedelmi megállapodásokba;
13. hangsúlyozza, hogy ugyanígy, a kétoldalú megállapodásokba is rendszeresen bele kellene foglalni a fenntartható fejlődésre vonatkozó fejezeteket;
14. megállapítja, hogy a jövőbeli kereskedelmi megállapodásokat a jelenlegi pénzügyi válság figyelembevételével kell megkötni; úgy véli, hogy mindez nem vonhatja maga után, hogy a szociális és környezetvédelmi – különösen az üvegházhatású gázok kibocsátására és a

veszélyes hulladékok kezelésére vonatkozó – normák más célok elérése érdekében háttérbe szorulnak;

15. figyelemmel a fentebb említett célkitűzésekre, kéri az Európai Bizottságot, hogy a harmadik államokkal tárgyalandó valamennyi szabadkereskedelmi megállapodásba rendszeresen foglaljon bele szociális és környezetvédelmi normákat, köztük az alábbiakat:
  - a) azoknak a minimumszabályoknak a felsorolása, amelyeket az EU valamennyi kereskedelmi partnerének be kell tartania; szociális téren e szabályoknak összhangban kell lenniük az ILO nyolc alapvető egyezményével („alapvető munkaügyi előírások”), a munkajogokról és -alapelvekről szóló ILO-nyilatkozatban (1998) felsoroltak szerint; e nyolc egyezményt az ipari országok esetében kiegészíti az ILO négy alapvető egyezménye (ILO Priority Conventions). a környezetvédelem és az emberi jogok betartásának területén a minimumszabályoknak összhangban kell lenniük a környezetvédelemre és a jó kormányzás elveire vonatkozó egyezményekkel, az általános preferenciális rendszerről szóló európai rendeletben előírányozottaknak megfelelően;
  - b) további olyan egyezmények felsorolása, amelyeket fokozatosan és rugalmasan – az érintett partner gazdasági, szociális és környezetvédelmi helyzetének alakulásától függően – kell alkalmazni; szociális területen a végső célnak összhangban kell lennie az ILO tisztességes munkára vonatkozó menetrendje teljes és maradéktalan végrehajtásával;
16. hangsúlyozza, hogy e szabályok betartásába bele kell tartoznia mind ratifikálásuknak, mind a nemzeti jogba való átültetésüknek, mind tényleges alkalmazásuknak az ország teljes területén;
17. kéri, hogy minden jövőbeli kereskedelmi megállapodás tiltsa a gyermekmunkát, különösen a természetes kő kitermelése és feldolgozása terén, és tartalmazzon olyan egységes európai tanúsítási rendszert, amely biztosítja, hogy a behozott természetes követ és természeteskö-termékeket az értéklánc egésze során bizonyíthatóan gyermekmunka alkalmazása nélkül állítják elő, a 182. ILO-egyezménnyel összhangban.
18. hangsúlyozza, hogy a szabadkereskedelmi megállapodások keretében feltételes liberalizációt – mint a vámlebontási időszak megrövidítése vagy egy további piacra való bejutás – lehet bevezetni a környezetvédelmi és szociális normák betartása vagy megszegése függvényében;
19. hangsúlyozza a megállapodás végrehajtására irányuló folyamatos nyomon követés, valamint a nyitott és átfogó megközelítés alkalmazásának fontosságát valamennyi fázisban:
  - a) tudomásul veszi a fenntartható fejlődésről szóló hatástanulmányok használatát, de úgy véli, hogy a folyamatos értékelés biztosítása érdekében azokat a megállapodás megkötése előtt, közben és után is el kell készíteni; egyben hangsúlyozza az eredmények feldolgozásának fontosságát; ezenkívül véleménye szerint a tárgyalóknak jobban figyelembe kellene venniük a hatástanulmányokban megfogalmazott prioritásokat és megfontolásokat;

- b) felkéri a Bizottságot, hogy a fenntartható fejlődésről szóló hatástanulmányok mellett készítsen hatástanulmányokat az emberi jogokról, az emberi jogokon, a környezetvédelmi és szociális normákon alapuló, érthető kereskedelmi mutatókkal;
  - c) felszólítja a két felet, hogy rendszeresen nyújtson be jelentést a megállapodásban vállalt kötelezettségek végrehajtása terén elért általános előrelépésről;
  - d) felkéri a Bizottságot annak biztosítására, hogy a partnerországok parlamentjei részt vegyenek a kereskedelmi tárgyalásokon, annak érdekében, hogy a fejlődő országokban javuljon a kormányzás és a demokratikus ellenőrzés;
  - e) hangsúlyozza a polgárok részvételének fontosságát a tárgyalások minden szakaszában és a megállapodás nyomon követésében, és kéri e tekintetben a fenntartható fejlődéssel foglalkozó fórumok vagy tanácsadó csoportok létrehozását, amelyek célja a szociális partnerekkel és a független civil társadalom képviselőivel való konzultáció;
20. felszólít arra, hogy az EU kereskedelmi megállapodásai a jogszerűtlen tőkeáramlás megakadályozása érdekében hatékonyan biztosítsák az átláthatóság legmagasabb szintjét, a szigorú közbeszerzési szabványokat, valamint a vállalkozások országokénti jelentését a fejlett és fejlődő országokban;
21. nyomatékosan kéri, hogy az Unió a kereskedelmi megállapodások tárgyalásai során érvényesítse a természeti erőforrásokhoz való hozzáférés jogát, továbbá szerezzen érvényt az őslakos népek alapvető természeti erőforrásokhoz való hozzáférési jogának; kéri a Bizottságot, hogy a nemzetközi kereskedelmi tárgyalások és megállapodások során térjen ki a harmadik országokban – nevezetesen a legkevésbé fejlett és a fejlődő országokban – való földvásárlás és földtulajdonlás problémájára;
22. elismeri, hogy a kétoldalú megállapodásokról jelenleg folyó tárgyalások fenntartható fejlődésre vonatkozó fejezete kötelező erejű, de az alábbi elemek bevitelével meg lehetne erősíteni:
- a) a társadalmi partnerek számára nyitott panasz eljárás;
  - b) egy független fórum igénybevétele a szociális és környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos nézeteltérések gyors és hatékony rendezéséhez, ilyenek például az emberi jogi, munkajogi és környezetvédelmi jogi szaktudásuk alapján a két fél által választott szakértők testületei. A szakértők ajánlásai egy jól meghatározott eljárás részét képeznék, amely tartalmazná az ajánlások végrehajtásával kapcsolatos rendelkezéseket is;
  - c) a nézeteltérések rendezésével kapcsolatos, a megállapodás többi résztvevője számára is egyenlő feltételeket teremtő mechanizmus kialakítása, amely büntetések kiszabása révén kívánna javítani az érintett ágazatokon belüli helyzeten, vagy bizonyos, a megállapodásban rögzített kereskedelmi előnyök legalább ideiglenes jelleggel történő felfüggesztése a fentebb említett követelmények be nem tartásának súlyos eseteiben;

23. hangsúlyozza, mennyire fontos, hogy a kísérő intézkedéseket is bevegyék a megállapodásokba, beleértve a technikai segítségnyújtási intézkedéseket és az együttműködési programokat, amelyek célja különösen az emberi jogok, a szociális és környezetvédelmi normák területére vonatkozó alapvető egyezmények végrehajtási kapacitásainak javítása;

Emberi jogok, szociális és környezetvédelmi normák az egyoldalú kereskedelmi kapcsolatokban GSP és GSP+

24. úgy véli, hogy az a 27 egyezmény, amelyek ratifikálása és hatékony végrehajtása szükséges a GSP + -ből való részesedéshez, egyedi keveréke az emberi jogokról, a munkajogról, a környezetről és a jó kormányzási normákról szóló egyezményeknek; hangsúlyozza, hogy a GSP+ eddig érzékelhetően pozitív hatást gyakorolt az említett egyezmények ratifikálására, azonban ez a hatás kevésbé érvényesül az egyezmények végrehajtásakor, ezért erősebb hangsúlyt kíván fektetni a végrehajtási kapacitás javítását célzó kísérő intézkedésekre; továbbá úgy véli, hogy a GSP+ hitelességének fenntartásához a Bizottságnak rendszeresen felméréseket kell végeznie és adott esetben vissza kell vonnia a kedvezményeket, amennyiben egybehangzó tények igazolják, hogy egyes országok nem hajtják végre a 27 egyezményt;

25. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió és a harmadik országok közötti megállapodásokban szorosabb köteléket lehetne kialakítani az emberi jogi záradékok és a GSP + között, különös tekintettel a nyomonkövetésre;

26. felkéri a Bizottságot, hogy a GSP felülvizsgálati folyamata során elsősorban a leginkább rászoruló országokat részesítse előnyben és egyszerűsítse az eredeti szabályokat annak érdekében, hogy az EBA-kezdeményezés és a GSP+ kedvezményezett országai a lehető legnagyobb hasznot húzhassák a számukra megítélt kedvezményekből; kéri, hogy alakítson ki összehasonlítási pontokat, átlátható mechanizmusokat és kritériumokat az e rendszeren belüli preferenciák odaítélésére és visszavonására vonatkozóan; az Európai Parlament teljes körű bevonását kéri az egész folyamatba, nevezetesen a kedvezményezett országok felsorolására vonatkozó tanácsi javaslat, a vizsgálatok beindítása és a GSP+ ideiglenes felfüggesztése tekintetében;

27. nyomatékosan kéri a Bizottságot, hogy mihamarabb terjesszen elő rendeletre irányuló javaslatot, amely megtiltja a rabszolgaság modern formái, kényszermunka, különösen a kiemelten sérülékeny csoportok kényszermunkája alkalmazásával, a legalapvetőbb emberi jogi normák megsértésével előállított termékek EU-ba történő behozatalát;

28. felhívja a Bizottságot, hogy az Európai Parlament és a Bizottság közötti kapcsolatokról szóló keretmegállapodás értelmében a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokra vonatkozó tárgyalások idején mindenkor széleskörűen tájékoztassa a Parlamentet a fontos kérdésekről;

29. felhívja a Bizottságot, hogy tekintettel a Parlamentnek a Lisszaboni Szerződés nyomán kibővült hatásköreire, biztosítsa a hatékony információáramlást, és a Parlament számára az általa kijelölt képviselők révén mindenkor biztosítsa a megfigyelői státuszt, továbbá a valamennyi fontos üléshez és dokumentumhoz való hozzáférést;

30. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

Az emberi jogokról szóló záradékok bevétele a kereskedelmi tárgyalásokba vagy a szociális és környezetvédelmi normák alkalmazása az ilyen tárgyalások során összetett problémát jelentenek és megosztják a nemzetközi közösséget. Egyfelől az északi országok elégedetlenségüknek adnak hangot a feltörekvő országok által alkalmazott szociális és környezeti dömping miatt, amely a kereskedelmen belül a verseny torzulásához vezet; másfelől a déli országok azzal vádolják az északi országokat, hogy hátráltatni kívánják gazdasági fejlődésüket és az ilyen jellegű normák alkalmazása a protekcionizmus egy bújtatott formájaként szolgál.

Érthető tehát, miért okoz kivételes nehézséget a többoldalú fórumokon és még inkább a WTO-n belül a normákkal kapcsolatos kérdés higgadt kezelése, még akkor is, ha a szociális záradék egyre gyakrabban szerepel a kétoldalú kereskedelmi megállapodásokban.

A jelenlegi tapasztalatok szerint egyre nagyobb az aránytalanság a nemzetközi kereskedelmi szabályok és a többi nemzetközi jogi norma között és új eszmei irányvonalak kialakítására van szükség a nemzetközi szervezetek közötti (WTO és ILO) tényleges koordináció megvalósulása érdekében.

Az Európai Unió meghatározó szerepet tölt be egy új globális kormányzás kialakításában való törekvésben és ezért támogatnia kell a nemzetközi intézmények által folytatott politikák közötti koherenciát.

Az Uniónak a kereskedelmi stratégiája felülvizsgálatakor a fenti megállapítások tekintetében át kell gondolnia, hogy milyen kereskedelempolitikát kíván folytatni. Ha nyíltan a protekcionizmus ellen is kíván állást foglalni ügyelnie kell arra, hogy a nemzetközi kereskedelem tisztességes legyen és mindenki részesüljön az előnyökben.

Az Uniónak politikáin és különösképpen kereskedelempolitikáján keresztül meg kell védenie kereskedelmi érdekeit, ugyanakkor be kell tartania és be kell tartatnia a saját normáit és értékeit.

Ezeknek az elgondolásoknak segíteniük kell az európai intézményeket abban, hogy új kereskedelempolitikát indítsanak újtárra és folytassanak, egy olyan nagyra törő politikát, amely a határozottságon és a párbeszéden alapul.

Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az európai ipari és kereskedelmi társaságoknak Európában szigorú szociális és környezetvédelmi szabályokat kell betartaniuk. Ha az Európai Unió tiszteletben tartja a kötelező erejű normákat, meg kell követelnie ezt a kölcsönösséget a kereskedelmi partnereivel szemben is, különös tekintettel a feltörekvő országokra és a tisztességes és igazságos kereskedelem megőrzése érdekében ösztönöznie kell a minőségi és fenntarthatósági kívánalmakat is, főként a területére érkező élelmiszerekkel kapcsolatban. E tekintetben az egységes európai piac egészségre, biztonságra, környezetre, a munkavállalók és a fogyasztók védelmére vonatkozó szigorú normái egyedi európai mintát jelentenek, amelynek nemzetközi szinten és a többoldalú fórumokon is példaként kell szolgálnia és tükröződnie kell a folyamatban lévő kétoldalú kereskedelmi tárgyalásokban is. Az Unió így általánosságban meg tudna bizonyosodni arról, hogy a kereskedelem- és fejlesztéspolitikája révén megvalósuló külpolitikája hatékonyan segíti a társadalmi fejlődést azokban a harmadik országokban, amelyekkel kereskedelmi kapcsolatokat tart fenn.

Ha megoldásokat találnánk ezekre a problémákra és javaslatokkal állnánk elő, az hozzájárulna ahhoz, hogy (a kereskedelmi tárgyalásokkal szembeni elutasító vagy félelemmel teli légkörben) az állampolgárok újra pozitívan álljanak hozzá a kereskedelempolitikához, továbbá elősegítené a tisztességes kereskedelemről szóló vitát (level playing field). Jól tudjuk, hogy a kereskedelmi kapcsolatok elindítását a társadalom pozitívan fogadja és éli meg, ha azok hozzájárulnak az életszínvonal javításához. Hasonlóképp, a kereskedelmi kapcsolatok fellendülését és a liberalizmust jól fogadja mindenki, ha nem veszélyeztetik a szociális és környezeti jogokat. Az Európai Uniónak tehát meg kell találnia az egyensúlyt a korlátozó és liberális kereskedelmi megközelítés között, továbbá kompromisszumra kell jutnia az kereskedelmi érdekeinek védelme és az olyan egyetemes értékek tiszteletben tartása között, mint a kötelező erejű szociális és környezeti normák alkalmazása.

E kompromisszum megfelelő megvalósítása érdekében az Uniónak párbeszédet kell folytatnia a partnereivel és meg kell találniuk a közös nevezőt az uniós értékek tekintetében. A Parlament kulcsfontosságú szerepet játszik azáltal, hogy átláthatóságra és párbeszédre törekszik a Lisszaboni Szerződés által ráruházott új hatáskörök kapcsán. E tekintetben politikai és morális célokat is bele kell vennie a tárgyalásokba. Hangsúlyoznia kell egyébiránt, hogy az Uniónak meg kell védenie kereskedelmi érdekeit, de azt is nyilvánvalóvá kell tennie, hogy szükség van a szabályozásra. A Parlamentnek elő kell segítenie a nyílt vitákat, amelyekbe a polgárokat is bevonja. Olyan intézménynek kell lennie, amely kimondja, hogy az emberi élet és a tisztességes munka védelme ugyanazt jelenti mindenhol és mindenki számára, valamint hogy a környezeti és szociális jogoknak (szakszervezeti jogok, a gyermekmunka elleni küzdelem) van egy egyetemes oldala is.

A fentiekben kifejtett problémák mellett figyelembe kell venni azt is, hogy ezt a kérdést több szinten – egyoldalú, többoldalú – kell kezelni.

I. Emberi jogok, szociális és környezetvédelmi normák a többoldalú kereskedelmi kapcsolatokban

Mint ahogy azt már az előzőekben kifejtettük, alapvető fontosságú a nemzetközi intézmények által folytatott politikák közötti koherencia elősegítése, valamint a Kereskedelmi Világszervezet, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet és egy (jövőbeli?) környezetvédelmi világszervezet által összehangolt új globális kormányzás létrehozása. Tudjuk, mennyi nehézséget okoz a nem kereskedelmi normák bevétele a nemzetközi kereskedelmi szabályozásokba. Ugyanakkor, a szociális normák tiszteletben tartásához kapcsolódó alapvető követelményeket talán az ILO-val való párbeszédén keresztül lehetne konkrétan érvényesíteni. Ehhez az ILO szerepének megerősítésére, valamint arra lenne szükség, hogy a szervezet rendelkezzen egy, a normák értelmezésében jártas szervvel. Azon kívül, hogy kívánatos lenne az ILO legfontosabb normái tiszteletben tartásának kötelezővé tétele, a szervezethez kellene fordulni a nemzetközi jogviták, köztük a – kereskedelmi jogviták – rendezése keretében a munkára vonatkozó alapvető jogok kapcsán (a WTO-tól az ILO-hoz előzetes döntéshozatalra utalás).

Noha a szociális normákat még csekély mértékben veszik figyelembe a kereskedelemben, a környezetvédelem terén a többoldalú környezetvédelmi megállapodások által a környezetvédelmi célkitűzések elérése érdekében megkövetelt kereskedelmi intézkedéseket

többoldalú konszenzusok révén „legitimnek” tekintik és a kereskedelem számára már nem jelentenek bújtatott korlátozásokat, hanem a GATT XX. cikkében felsorolt kivételekként kezelik őket.

Helytálló lenne, ha létrejönne egy, a környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozó nemzetközi szervezet. Ha a WTO mintáját követve a többi nemzetközi szervezet vonatkozásában jól meghatározott és világos megbízatással rendelkezne, amely révén lehetősége lenne arra, hogy a közösen elfogadott elvek alapján lépjen fel, a Környezetvédelmi Világszervezetnek keresztelt szervezet feladata lehetne a környezetvédelmi normák meghatározása és végrehajtása. A Környezetvédelmi Világszervezethez lehetne fordulni a környezeti dömpinggel kapcsolatos esetek kapcsán.

Az emberi jogokkal kapcsolatos kérdésekben a többoldalú kapcsolatok szintjén szorosabb együttműködést kellene létrehozni a WTO és az ENSZ az emberi jogokkal foglalkozó legfőbb intézményei között. Ha megállapítják az emberi jogok súlyos megsértését, figyelembe lehetne venni a WTO-bizottságok és a fellebbviteli szerv keretében az ENSZ főbiztosának szakvéleményét.

II. Emberi jogok, szociális és környezetvédelmi normák a kétoldalú kereskedelmi megállapodásokban

A kétoldalú kereskedelmi megállapodásokon belül e normák alkalmazásának kötelezettsége rendkívül kényes kérdés és megmutatja, hogy az Európai Unió képes-e a szóban forgó normák alkalmazását és tiszteletben tartását elérni.

Az utóbbi időben lezárt vagy épp folyamatban lévő kétoldalú tárgyalások során az Unió ragaszkodott ahhoz, hogy a szabadkereskedelmi megállapodásokba illesszék be a szociális normákat, azonban olykor egyes országok részéről ellenséges magatartásba ütközik, mert a normákat protekcionista akadályként tekintik. Az Unió nehézségekkel találja szembe magát olyan országokkal kapcsolatban is, akik bár aláírták az ILO-egyezményeket, nem tartják tiszteletben a szakszervezetek jogait.

Mindemellett a szabadkereskedelmi megállapodások terén tényleges előrelépést lehet tapasztalni a fenntartható fejlődésre vonatkozó fejezetekről szóló tárgyalás során. Egyes szabadkereskedelmi megállapodások egyik alapelve az, hogy a felek kötelezettséget vállalnak az emberi jogok, valamint a munkavállalók jogai és a környezet védelmének és előmozdításán alapuló fenntartható gazdaság tiszteletben tartására.

Ezzel szemben ahhoz, hogy mindkét fél tiszteletben tartsa a fenntartható fejlődésre vonatkozó fejezeteket, gondolkodni kellene a kölcsönös felügyeleti mechanizmusok és ösztönző gyakorlatok kialakításán. Tervbe lehetne például venni a feltételes liberalizáció bevezetését – mint a vámlebontási időszak megrövidítése vagy a további piacokra való bejutás – az adott társadalmi és/vagy környezetvédelmi normák betartása vagy megszegése esetén. Lehetővé kellene tenni, hogy változó követelményrendszert alkalmazhassunk a különböző országok és különböző gazdasági helyzetek esetén, amely révén be lehetne vezetni a fokozatosságot és rugalmasságot a szociális és környezetvédelmi normák tiszteletben tartása terén.

Végül és legfőképp meg kell erősíteni a civil társadalom nagyobb mértékű bevonását lehetővé tevő választottbírókat, a tapasztalatcserére és párbeszédre szolgáló fórumokat, amelyek

hosszú távon igazi kiegyenlítő hatást gyakorolhatnának a partnerországok belpolitikájára. A kétoldalú „megfigyelőközpontok” létrehozásával lehetőség nyílna arra, hogy létrejöjjön egy, a kormányok, az Európai Parlament, a szociális partnerek és tág értelemben véve a civil társadalom nézőpontjainak kicserélésére alkalmas fórum. Végezetül fel kell kérni a Bizottságot, hogy a fenntartható fejlődésről szóló hatástanulmányok mellett készítsen hatástanulmányokat az emberi jogokról, az emberi jogokon, a környezetvédelmi és szociális normákon alapuló, érthető kereskedelmi mutatókkal.

Emberi jogok, szociális és környezetvédelmi normák az egyoldalú kereskedelmi kapcsolatokban: GSP és GSP+

Ezek az eszközök lehetővé teszik, hogy az Európai Unió előtérbe helyezze az alapvető elveket és jogokat. Márpedig a GSP, amely lehetővé teszi, hogy az Unió egyoldalú kereskedelmi preferenciákat adjon, erőteljesen bürokratikus és a preferenciák megadása és megvonása kevésbé átlátható. A GSP-rendelet felülvizsgálatakor szükség lenne arra, hogy az Unió jobban meg tudja célozni a kedvezményezetteket, figyelembe véve például fejlettségi szintjüket és figyelemmel kíséresse az érintett országoknak az emberi jogokkal, a környezetvédelmi és szociális normákkal kapcsolatos kötelezettségvállalásait. A Bizottság is mérlegelhetné egy együttműködési keretet létrehozásának lehetőségét az Európai Unió és a GSP által kedvezményezett országok között, a vitás esetekkel kapcsolatos vizsgálatok és nyomon követés megkönnyítése érdekében, valamint több kísérő intézkedés bevezetését.

7.10.2010

VÉLEMÉNY A KÜLÜGYI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság részére

az emberi jogokról, valamint a szociális és környezetvédelmi normákról a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokban
(2009/2219(INI))

A vélemény előadója: David Martin

JAVASLATOK

A Külügyi Bizottság felhívja a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. emlékeztet arra, hogy a gazdasági és szociális jogok az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 1948-ban történt elfogadása óta az emberi jogok szerves részét képezik; úgy véli, hogy az Európai Uniónak kötelessége, hogy segítse e jogok érvényesítését azokban a legkevésbé fejlett és fejlődő országokban, amelyekkel nemzetközi szerződéseket, köztük kereskedelmi szerződéseket köt;
2. kéri a Bizottságot, hogy kereskedelmi szerződések megkötése esetén szabja feltételül, hogy e szerződéseket a demokráciára, az emberi jogokra, valamint a szociális, egészségügyi és környezetvédelmi normákra vonatkozó záradékokkal kell ellátni; ismételten kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy léptessék hatályba a hatályos nemzetközi szerződésekbe már beillesztett, szóban forgó záradékokat, és e célból hozzanak létre egy, a cotonoui megállapodás 8., 9. és 96. cikke szellemének megfelelő mechanizmust;
3. felszólít arra, hogy az Európai Unió által harmadik országokkal folytatott valamennyi kereskedelmi tárgyalásba, illetve a velük kötendő kereskedelmi megállapodásokba vegyenek fel emberi jogi záradékot, és végezzenek előzetes hatásvizsgálatot a tervezett megállapodások vonatkozásában, figyelembe véve a megállapodások részes országaiban fennálló emberi jogi helyzetet; úgy véli, hogy a vizsgálat alapjául az adott országokban működő emberi jogi aktivistákkal való találkozásoknak kell szolgálniuk;

4. úgy véli, hogy az Európai Unió belső és külső politikáinak – különösen az emberi jogok területén – következeteseknek kell lenniük, és mindenkor tiszteletben kell tartaniuk a demokráciának, a jogállamiságnak, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemességének, elidegeníthetlenségének és oszthatatlanságának az Európai Unióról szóló szerződés V. címének 1. fejezetében rögzített elveit; e tekintetben hangsúlyozza, hogy az Európai Unió az emberi jogok előmozdítójaként nemzetközi szinten csak akkor hiteles, ha képes biztosítani, hogy az uniós multinacionális vállalatok tengerentúli politikáikban – különösen a fejlődő országokban – tiszteletben tartják az emberi jogokat, valamint a szociális és környezetvédelmi normákat; felhív az emberi jogok európai egyezményének és az Európai Unió Alapjogi Chartájának gyors végrehajtására; úgy véli, hogy az Európai Uniónak harmadik országbeli tevékenységei során az Emberi Jogok Európai Bírósága ajánlásának megfelelően alkalmaznia kell az emberi jogok európai egyezményét;
5. kéri a Bizottságot, hogy az Unió és tagállamai képviselőjeként fogadtassa el a WTO-val és tagállamaival, hogy a kereskedelmi megállapodások, nevezetesen a dohai megállapodás tárgyalásának keretében figyelembe kell venni az emberi jogokat, valamint a szociális, egészségügyi és környezetvédelmi normákat, és a kereskedelmi megállapodások végrehajtása során gondoskodni kell ezek érvényesítéséről és előmozdításáról; kéri a Bizottságot, hogy szólítsa fel a WTO-t és tagállamait, hogy tegyék lehetővé a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet küldöttségének, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal titkárságának és a többoldalú és nemzetközi környezetvédelmi megállapodások titkárságainak, hogy az üléseken – eleinte csak megfigyelőként – részt vegyenek;
6. nyomatékosan kéri, hogy az Unió a kereskedelmi megállapodások tárgyalásai során érvényesítse a természeti erőforrásokhoz való hozzáférés jogát, továbbá szerezzen érvényt az őslakos népek alapvető természeti erőforrásokhoz való hozzáférési jogának; kéri a Bizottságot, hogy a nemzetközi kereskedelmi tárgyalások és megállapodások során térjen ki a harmadik országokban – nevezetesen a legkevésbé fejlett és a fejlődő országokban – való földvásárlás és földtulajdonlás problémájára;
7. felszólítja a Bizottságot, hogy hajtsa végre a Parlament GSP+ rendszerre vonatkozó 2010. március 10-i állásfoglalását; ezért kéri, hogy dolgozzon ki következetesebb és igazságosabb teljesítményértékelési rendszert minden olyan országra vonatkozóan, amely a szóban forgó rendszer keretében támogatásban részesül, a szociális és politikai emberi jogok – köztük a szociális, gazdasági, kulturális és környezeti jogok – fejlesztése terén elért eredmények és a bekövetkezett visszalépések világos, átlátható és kontradiktórium módon történő nyomon követése érdekében;
8. ugyanakkor úgy véli, hogy az egyetemes emberi jogok gyakorlati érvényesüléséhez való egyoldalú ragaszkodás figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy azok megvalósításához pénzeszközökre is szükség van, amelyeket a feltörekvő és a fejlődő országok az adott körülmények között nem tudnak egymaguk előteremteni;
9. hangsúlyozza, hogy a TRIPS-megállapodás célja az egészséghez való jog előmozdítása; véleménye szerint az Európai Uniónak biztosítania kell, hogy minden „TRIPS plusz” záradékot tartalmazó kereskedelmi megállapodás teljes mértékben tiszteletben tartsa az emberi jogokat, és aktívan előmozdítsa az egészséghez való jogot, különösen a fejlődő

országokban;

10. ezzel összefüggésben úgy véli, hogy a jövőbeni jogszabályokban a Parlamentnek ragaszkodnia kell egy olyan megállapodáshoz, amelynek értelmében a kereskedelmi előnyöket – ideértve a szabadkereskedelmi megállapodásokból eredőket is – a Bizottság egyoldalúan, ideiglenes hatállyal felfüggesztheti, amennyiben elegendő bizonyíték áll rendelkezésre az emberi jogok vagy a munkajog megsértésére, illetve ezeket az előnyöket a főképviselő/alelnök vagy a Bizottság felfüggesztheti, amennyiben bizonyos számú tagállam és/vagy az Európai Parlament ezt kéri;
11. úgy véli, hogy az Európai Uniónak kereskedelmi megállapodásaiban hatékonyan ellenőriznie és érvényesítenie kell az emberi jogi záradékokat; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az emberi jogok és különösen a munkajogok megsértése esetén lehetőség van a kereskedelmi preferenciák ideiglenes vagy végleges felfüggesztésére; kéri a Bizottságot, hogy nyújtson tájékoztatást egy kötelező erejű jogkörökkel rendelkező választottbíróóság felállításának és a multinacionális vállalatok elleni nemzetközi büntetőeljárás megvalósíthatóságáról;
12. hangsúlyozza, hogy meg kell találni az emberi jogok és a munkajog súlyos és módszeres megsértésével kapcsolatos állítások alaposabb vizsgálatának módját; ezzel összefüggésben javasolja, hogy mérlegeljék az EU képviselőinek (jelen helyzetben a Bizottság, vagy a jövőben az Európai Külügyi Szolgálat képviselőinek) bekapcsolását az ENSZ különleges eljárásai keretében végrehajtott vizsgálati missziókba, ha az EU kereskedelmi megállapodásai is érintetté válnak;
13. felhívja a figyelmet arra, hogy az emberi jogi, szociális és környezetvédelmi záradékok nemzetközi kereskedelmi egyezményekben való örvendetes felvételének ellenére ezek esetében minimális követelményekről és csupán az eszközök egyikéről van szó, és rámutat, hogy feltétlenül meg kell akadályozni az ezekkel való protekcionista célú visszaélést, és ezért e záradékok végrehajtásakor a konzultációkra és valamennyi fél döntéshozatali folyamatba való demokratikus bevonására kellene helyezni a hangsúlyt;
14. sürgeti a Bizottságot, hogy késlekedés nélkül terjesszen elő rendeletre irányuló javaslatot, amely megtiltja a rabszolgaság modern formái, a kényszermunka – különösen a kiemelten sérülékeny csoportok kényszermunkája – alkalmazásával, a legalapvetőbb emberi jogi normák megsértésével előállított termékek EU-ba történő behozatalát; úgy véli, hogy ennek a rendeletnek hivatkoznia kell a gyermekek jogairól szóló nemzetközi egyezményben és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló nyilatkozatában rögzített jogokra; hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendeletnek lehetővé kell tennie, hogy az EU konkrét ügyeket vizsgáljon, amennyiben bizonyítottan látszik a fent említett nemzetközi normák megsértése; felhívja a Bizottságot, hogy a rendelet hatálybalépéséig fokozza a behozatal ellenőrzését, és kövesse nyomon az etikai normák ellátási láncon belüli betartását azon országokban, amelyek az Európai Unióba exportálnak;
15. felszólít valamennyi tagállamot, hogy hajtsák végre az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló, 2005. június 27-i 1236/2005/EK tanácsi

rendeletet¹, és tegyék annak rendelkezéseit kötelezővé valamennyi nemzetközi kereskedelmi megállapodásban;

16. úgy véli, hogy a szociális jogok egyetemes jogok, amelyeket azonban nem elég kihirdetni, hanem konkrét érvényesítésüket elő is kell segíteni; ezért felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy e jogok érvényesítéséhez nyújtsanak szolidáris támogatást, kiváltképp a világ legszegényebb országai számára;
17. felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja felül az EU exportrendeleteit az európai szabványok szerint kifejlesztett technológiák, egyebek mellett a mobiltelefonok, a kommunikációs hálózatok, illetve az internetes tartalmak szűrésére és cenzúrázására, a kettős felhasználásra és adatok – köztük személyes adatok – gyűjtésére és bányászatára szolgáló szoftverek elnyomó rendszereknek történő átadására vonatkozó hatály összefüggésében; felkéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő rendeletre irányuló javaslatot egy új engedélyezési rendszerről, amennyiben ez a felülvizsgálat jogalkotási intézkedés szükségességét jelzi;
18. felszólít a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokba foglalt, emberi jogokkal kapcsolatos kötelezettségvállalások rendszeres értékelésére;
19. felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a fegyvereknek és az azokkal kapcsolatos bármely anyagnak – köztük lőszernek, felszereléseknek és tartalék alkatrészeknek – az ezeket valószínűleg a civil társadalom belső elnyomására és az emberi jogok megsértésére felhasználó országok vagy rendszerek számára történő értékesítése, szállítása, átadása vagy exportálása tekintetében hozott uniós exportrendeleteket;
20. az emberi jogok, a fejlesztési támogatás és a nemzetközi kereskedelmi megállapodások iránti párhuzamos elkötelezettség mellett kéri a regionális fejlesztési folyamatnak az ENSZ millenniumi fejlesztési céljaival összhangban történő fenntartható erősítését;
21. ösztönzi az EU képviselőit (jelen helyzetben a Bizottság, vagy a jövőben az Európai Külügyi Szolgálat képviselőit), hogy az emberi jogi helyzetekkel kapcsolatos ismereteiket osszák meg az üzleti közösséggel.

---

¹ HL L 200., 2005.7.30., 1. o.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	5.10.2010
A zárószavazás eredménye	+ : 50 - : 1 0 : 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Gabriele Albertini, Bastiaan Belder, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Heidi Hautala, Richard Howitt, Anneli Jäätteenmäki, Ioannis Kasoulides, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Andrey Kovatchev, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Barry Madlener, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Willy Meyer, Francisco José Millán Mon, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Norica Nicolai, Raimon Obiols, Kristiina Ojuland, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Adrian Severin, Marek Siwiec, Ernst Strasser, Zoran Thaler, Inese Vaidere, Graham Watson, Boris Zala
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Reinhard Bütikofer, Carlo Casini, Nikolaos Chountis, Monica Luisa Macovei, Marietje Schaake, György Schöpflin, Dominique Vlasto
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Marie-Christine Vergiat

25.10.2010

VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság részére

az emberi jogokról, valamint a szociális és környezetvédelmi normákról a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokban
(2009/2219(INI))

A vélemény előadója: Filip Kaczmarek

JAVASLATOK

A Fejlesztési Bizottság felhívja a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. megjegyzi, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 208. cikke megállapítja, hogy „az Unió azon politikáinak végrehajtásakor, amelyek hatással lehetnek a fejlődő országokra, figyelembe veszi a fejlesztési együttműködés célkitűzéseit”; rámutat, hogy ennek eredményeképpen az EU bármely kereskedelmi egyezmény megkötése előtt köteles alaposan megfontolni a fejlődés hatásainak teljes skáláját, elsősorban a szegénység megszüntetését;
2. emlékeztet arra, hogy ENSZ fejlődéshez való jogról szóló 1986. évi nyilatkozata megerősíti, hogy „a fejlődéshez való jog elidegeníthetetlen emberi jog, amely alapján minden emberi lény és nép jogosult a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésben való részvételre”; ezért úgy véli, hogy az EU kötelessége nem aláásni ezt a jogot, sőt, nemzetközi megállapodásaiba bele kell azt foglalnia és azt európai politikai irányvonalként kell követnie;
3. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy továbbra sincs átfogó megközelítés az emberi jogi kötelezettségek vállalatok általi betartásának módja tekintetében, és ez lehetővé teszi bizonyos államok és vállalatok számára, hogy azokat megkerüljék; kéri a Bizottságot, hogy az OECD szintjén kezdeményezze a vállalatok társadalmi felelősségvállalása terén a magánkezdeményezések racionalizálását és az azokra vonatkozó küszöbértékek meghatározását, nevezetesen azáltal, hogy egységes referenciadokumentumot hoz létre a társadalmi felelősséget vállaló vállalatok által követendő megfelelő szabályokra és

eljárásokra vonatkozóan;

4. üdvözli a szabadkereskedelmi megállapodásokat, valamint a fejlődő országokkal folytatott és a fejlődő országok közötti kereskedelem – mely a szilárd, fenntartható fejlődés felé való haladás megbízható útja – ösztönzésére irányuló valamennyi erőfeszítést; különösen ösztönzi a regionális szabadkereskedelmi övezeteket, melyek a vámcsökkentések révén – a WTO-szabályok betartása mellett – előmozdítják a fejlődő országok közötti kereskedelmet;
5. megjegyzi, hogy számos fejlődő országban a halászatok – különösen a kisipari halászat és az ahhoz kapcsolódó iparágak – létfontosságú szerepet töltenek be az élelmezés-biztonság biztosításában, a munkahelyteremtésben, az állami bevételek és a kivitel létrehozásában, valamint a helyi közösségek fenntartásában; alapvető fontosságúnak tartja, hogy figyelembe vegyék a helyi lakosság érdekeit és a természeti erőforrások feletti szuverén jogait; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az illegális halászat hozzájárulhat a migrációhoz és súlyosan alááshatja a fenntartható fejlődést; hangsúlyozza ezért azt a tényt, hogy a fejlődő országokkal kötött uniós halászati megállapodások előmozdítják a belföldi halászati ágazatok megerősítését – fokozott figyelmet fordítva a kis és közepes halászokra és halászati üzemekre, a halállományok nyomon követésére a túlhalászás és illegális halászat elleni küzdelemre, a biológiai sokféleség védelmére, valamint arra, hogy támogassák és segítsék elő a higiéniai és egészségügyi szabványok szintjének emelését;
6. felszólítja az EU-t, hogy a társadalmi és környezetvédelmi szempontból etikusabb globális kereskedelmi környezet megvalósítása érdekében kereskedelmi megállapodásai révén tevékenyen mozdítsa elő a vállalatok társadalmi felelősségét;
7. sürgeti a Bizottságot, hogy ragaszkodjon ahhoz, hogy az ILO alapvető munkaügyi normáinak tiszteletben tartása a szabadkereskedelmi egyezményekhez való csatlakozás előfeltétele legyen, és ösztönözze az olyan rendszerekhez – például a gyémántiparban működő nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezéshez vagy a Kimberley-folyamathoz – való csatlakozást, amelyek védik a munkavállalók jogait és a környezetet; ezzel kapcsolatban üdvözli az Egyesült Államok új, a konfliktusövezetekből származó ásványkincsekről szóló törvényét, és kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy vizsgálják meg egy hasonló jogalkotási kezdeményezés lehetőségét;
8. felszólít arra, hogy az EU kereskedelmi megállapodásai a jogszerűtlen tőkeáramlás megakadályozása érdekében hatékonyan biztosítsák az átláthatóság legmagasabb szintjét, a szigorú közbeszerzési szabványokat, valamint a vállalkozások országonkénti jelentését a fejlett és fejlődő országokban;
9. megjegyzi, hogy bár az éghajlatváltozás hatásai elsősorban a fejlődő országokban érezhetők, az e jelenséggel kapcsolatos felelősség oroszlánrészét az iparosodott országoknak kell vállalniuk; ezért úgy véli, hogy az EU kereskedelmi kapcsolatainak nem csak a környezeti károkozást kell elkerülniük, hanem világszerte aktívan hozzá kell járulniuk a fenntartható fejlődéshez;
10. hangsúlyozza, hogy kapacitás és potenciál tekintetében hatalmas különbségek vannak a fejlett gazdaságok és a legszegényebb nemzetek között; ezért arra kéri a Bizottságot, hogy megfelelőbben tükrözze az AKCS-országok szükségleteit a gazdasági partnerségi

megállapodások tárgyalásai során alkalmazott megközelítésen belül, valamint biztosítsa, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásokból való kimaradást választó országokat ne érje sérelem;

11. kéri a Bizottságot, hogy az emberi jogok érvényre juttatása érdekében jobban használja ki az általános preferenciarendszerhez (GSP) és a Cotonoui Megállapodáshoz hasonló eszközökben rejlő feltételelességi mechanizmusokat; sürgeti a Bizottságot, hogy fokozza a harmadik országokban az emberi jogokat megsértő vállalatokat felelősségre vonni képes igazságügyi intézmények fejlesztéséhez nyújtott támogatását;
12. felkéri a Bizottságot annak biztosítására, hogy a partnerországok parlamentjei részt vegyenek a kereskedelmi tárgyalásokon, annak érdekében, hogy a fejlődő országokban javuljon a kormányzás és a demokratikus ellenőrzés;

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	25.10.2010
A zárószavazás eredménye	+: 14 -: 3 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Michael Cashman, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Catherine Grèze, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Franziska Keller, Gay Mitchell, Bill Newton Dunn, Birgit Schieber-Jastram
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Eduard Kukan, Judith Sargentini, Horst Schnellhardt, Patrizia Toia
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Eider Gardiazábal Rubial, Jolanta Emilia Hibner, Paul Rübig

3.5.2010

VÉLEMÉNY A FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság részére

az emberi jogokról, szociális és környezeti szabványokról a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokban
(2009/2219(INI))

A vélemény előadója: Richard Howitt

JAVASLATOK

A Foglalkoztatási és Szociális Bizottság felhívja a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. felszólítja az Európai Uniót, hogy tartsa fenn saját tagállamai és a sikeres fejlődő országok, köztük az ázsiai tigrisek fejlődését jellemző ellenőrzött és tisztességes kereskedelem elvét, emellett utasítsa el a protekcionizmust, valamint a fejlődő országok jogos, az emberi, munkaügyi és szakszervezeti jogokat nem sértő komparatív előnyének meggátolására irányuló törekvéseket, és a WTO XXIV. cikkének jelenlegitől eltérő értelmezését alkalmazza, hogy indokolt esetben lehetővé tegye a sérülékeny gyártási és egyéb ágazatok mentesítését a kereskedelmi megállapodások hatálya alól;
2. megerősíti, hogy valamennyi kereskedelmi egyezménynek követelményként kell tartalmaznia azt, hogy valamennyi résztvevő fél ratifikálta, végrehajtotta és ténylegesen alkalmazza az ILO alapvető jogokról és elvekről szóló nyilatkozatának alapvető előírásait, valamint hogy a fenntartható fejlődésről szóló fejezetnek a piachoz való hozzáférésre vonatkozó előírásokkal megegyező kötelező ereje van és ugyanaz a vitarendezési mechanizmus vonatkozik rá;
3. ragaszkodik ahhoz, hogy a Bizottság – miközben hatékonyan együttműködik az ILO-val és egyéb szerződő szervekkel – továbbra is megfeleljen abbéli kötelezettségének, hogy értékelje a kereskedelmi tárgyalások társadalmi, környezetvédelmi és emberi jogokra gyakorolt hatását, különös figyelmet fordítva a mindenki számára elérhető tisztességes munka előmozdítására, továbbá a kereskedelmi megállapodásokkal kapcsolatos tárgyalási

és végrehajtási folyamat összes szakaszában átlátható módon konzultáljon a szociális partnerekként elismert szakszervezetekkel, illetve az EU-ban és harmadik országokban működő környezetvédelmi és társadalmi nem kormányzati szervezetekkel, biztosítva egyértelmű jogukat aggodalmaik és kifogásaik megfogalmazásához, amelyekkel kapcsolatban maga a Bizottság végez vizsgálatot és jár el;

4. felszólít arra, hogy a jövőbeli kereskedelmi megállapodások és a GSP+-rendelet felülvizsgálata küszöböljék ki a következetességben, átláthatóságban és az eljárások tisztességességében jelenleg megmutatkozó hiányosságokat azáltal, hogy a partnerországok munkaügyi, környezetvédelmi és emberi jogoknak való megfelelése tekintetében átlátható követelményeket és határértékeket alkalmaznak, szükség esetén javító célú ajánlások megfogalmazásával;
5. üdvözli a fenntarthatósági szempontú hatásvizsgálatok alkalmazását, de sajnálja, hogy – mint Nyugat-Afrika, a földközi-tengeri országok, Kolumbia és a tágabb amerikai régió esetében – azok eredményeire nem reagálnak megfelelően; az EU szerepének nagyobb hangsúlyozására szólít fel abban a tekintetben, hogy az emberi jogok tiszteletben tartásával, a munkaügyi normákkal, a fenntartható fejlődéssel és a jó kormányzással kapcsolatban még a kereskedelmi megállapodások véglegesítése előtt, illetve azok későbbi végrehajtása során konkrét javulást érjen el;
6. elismeri, hogy a jelenlegi és jövőbeli kereskedelmi megállapodásokról gazdasági válság keretében tárgyalnak, amely két év alatt várhatóan nyolcmillióval növeli majd a munkanélküliek számát az OECD-országokban, hogy a munkahelyek külföldre költöztetése (off-shoring) a munkahelyek elvesztésének nagy részéért felelős, például Írországból és Portugáliából (négyből egy), Dániából (hatból egy), valamint Észtországból és Szlovéniából (hétből egy), valamint hogy az uniós kereskedelmi politikának törekednie kell arra, hogy az összes ágazatban megakadályozza az EU piaci részesedésének és a foglalkoztatási szinteknek a aránytalan vagy túlságosan gyors csökkenését, valamint hogy adott esetben nagyobb piaci hozzáférést biztosítson az EU exportőrei számára; felszólít arra, hogy a kereskedelmi megállapodásokat az EU Globalizációs Alkalmazkodási Alapja hatályának figyelembe vételével kössék annak érdekében, hogy megfelelő szintű támogatást biztosítsanak a válságot követő újjáépítéshez;
7. felszólít arra, hogy az EU kereskedelmi megállapodásai mozdítsák elő a korábbi német elnökség által az ILO-val, az OECD-vel és az ENSZ-szel együtt kezdeményezett „heiligendamm-i folyamatban” a befektetőkre és vállalkozásokra vonatkozóan meghatározott kötelezettségeket és jogokat; rámutat arra, hogy a Lisszaboni Szerződés vonatkozó rendelkezésein alapuló, a felelős befektetésre vonatkozó új szabályokkal összhangban a fenntartható fejlődésről szóló fejezetnek a szabadkereskedelmi megállapodásokban rögzített összes befektetési szabályt tartalmaznia kell; úgy véli, hogy valamennyi kereskedelmi megállapodásnak elő kell írnia az OECD multinacionális vállalatokról szóló iránymutatásainak, az ILO multinacionális vállalatokról és szociálpolitikáról szóló háromoldalu nyilatkozatának, az ENSZ globális megállapodásának és az ENSZ üzleti és emberi jogi különleges képviselője ajánlásainak való megfelelést;

8. felszólít arra, hogy a szociális problémákkal kapcsolatos panaszok valóban független szakértői határozat tárgyát képezzék, amelybe a munkavállalói és közösségi képviselői szervezeteket is bevonják; a részt vevő szakértők közül legalább egynek az ILO-tól kell érkeznie; az ezekben megfogalmazott ajánlásoknak olyan jól meghatározott folyamat részét kell képezniük, amely biztosítja a felmerülő kérdések kellően gyors megválaszolását, oly módon, hogy a szakértők megbeszélései ne korlátozódjanak a jelentések és az ajánlások megfogalmazására, hanem folyamatos nyomon követést és felülvizsgálatot eredményezzenek, elsősorban annak érdekében, hogy fenntartsa az olyan kormányokra nehezedő nyomást, amelyek eltűrik területükön a munkavállalók jogainak megsértését;
9. ragaszkodik ahhoz, hogy amennyiben bármely kereskedelmi egyezmény tartalmazza a munkaerő ideiglenes szabad mozgásáról szóló „IV. részt”, akkor azt az alapvető munkaügyi előírásokhoz, többek között a tartózkodás időtartamára, a minimumbérre és a kollektív bérmegállapodásokra vonatkozó szabályokhoz, a nemzeti munkaügyi előírásokhoz, valamint a partnerszágok kollektív megállapodásaihoz kell igazítani;
10. felszólítja az Uniót, hogy támogassa egyrészt a WTO kereskedelempolitikai felülvizsgálati mechanizmusának kiterjesztését, hogy az vonatkozzon a fenntartható fejlődés kereskedelemmel kapcsolatos szempontjaira, többek között az alapvető munkaügyi előírásoknak való megfelelésre, másrészt a szubvenciókra és kiegyenlítő vámokra vonatkozó WTO-kódex „támogatás fogalmának meghatározása” című módosítását annak érdekében, hogy biztosítani lehessen az alapvető munkaügyi előírásoknak való megfelelést, valamint az emberi jogok tiszteletben tartását az exportfeldolgozó övezetekben; felszólítja az EU genfi küldöttségét, hogy élessze újra és tartsa fenn a „munka barátai” elnevezésű nem hivatalos csoportosulást, amelyet a munkaügyi normáknak a WTO-n belül történő előmozdítására hozott létre;
11. kéri, hogy minden jövőbeli kereskedelmi megállapodás tiltsa a gyermekmunkát, különösen a természetes kő kitermelése és feldolgozása terén, és tartalmazzon olyan egységes európai tanúsítási rendszert, amely biztosítja, hogy a behozott természetes követ és természeteskö-termékeket az értéklánc egésze során bizonyíthatóan gyermekmunka alkalmazása nélkül állítják elő, a 182. ILO-egyezménnyel összhangban.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	28.4.2010
A zárószavazás eredménye	+ : 24 - : 21 0 : 3
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Regina Bastos, Edit Bauer, Jean-Luc Bennaïmias, Pervenche Berès, Mara Bizzotto, Martin Callanan, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Philip Claeys, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Proinsias De Rossa, Sari Essayah, João Ferreira, Pascale Gruny, Thomas Händel, Marian Harkin, Roger Helmer, Stephen Hughes, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Ádám Kósa, Jean Lambert, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Raffaele Baldassarre, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Véronique Mathieu, Gesine Meissner, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Csaba Sógor, Emilie Turunen, Gabriele Zimmer

28.4.2010

VÉLEMÉNY A KÖRNYEZETVÉDELMI, KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÉS ÉLELMISZER- BIZTONSÁGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság részére

az emberi jogi, szociális és környezeti normákról a nemzetközi kereskedelmi
megállapodásokban
(2009/2219(INI))

A vélemény előadója: Thomas Ulmer

JAVASLATOK

A Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság felhívja a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. úgy véli, hogy nemzetközi kereskedelmi megállapodások esetében intézkedéseket kell hozni a lényeges környezetvédelmi és egészségügyi normák, valamint egyes állategészségügyi szempontok betartása érdekében;
2. elismeri, hogy a nemzetközi kereskedelmi megállapodások a kötelező kötelezettségvállalások révén ösztönözhetik a javulást az emberi jogi és a környezetvédelmi normák terén, feltéve hogy ezeket a kötelezettségvállalásokat megfelelően végrehajtják, nyomon követik és érvényesítik;
3. sürgeti a Bizottságot, hogy a kétoldalú kereskedelmi megállapodásokban, többek között azokban, amelyekről jelenleg tárgyal Dél-Koreával, Peruval, Kolumbiával, Indiával, az AKCS-országokkal, az Öböl-menti Együttműködési Tanáccsal és az európai szomszédságpolitikában (ENP) részt vevő számos országgal, törekedjen a környezetvédelmi, emberi jogi és egészségügyi normák szerződéses rögzítésére, és fordítson különös figyelmet a munkavállalók jogaira és a gyermekek és nők védelmére, valamint az éghajlat-változási normákra, a termékek biztonságára és a fogyasztók tájékoztatására;
4. megállapítja, hogy az éghajlat-változási intézkedések és politikák egyre inkább érintik a nemzetközi kereskedelmet, és felhívja a Kereskedelmi Világszervezetet, hogy munkaprogramjába még jobban építse be az éghajlatváltozás kérdését, és e tekintetben határozzon meg egyedi szabályokat és normákat;

5. úgy véli, hogy az e területre vonatkozó kötelezettségek betartatását a Kereskedelmi Világszervezetnek kell felügyelnie, és kitart amellett, hogy a Bizottságot mint az Európai Unió Kereskedelmi Világszervezetbeli képviselőjét szorosán be kell vonni ebbe a felügyeletbe;
6. szorgalmazza a környezetvédelmi normák és az egészségügyi követelmények harmonizációját mint globális szinten elérendő végső célt, és kitart amellett, hogy a nemzetközi kereskedelmi megállapodások végrehajtásakor e normákat regionális szinten fejleszteni és tökéletesíteni kell;
7. úgy véli, hogy a környezetvédelmi, szociális és egészségügyi normák tiszteletben tartásának a nemzetközi kereskedelmi tárgyalások előfeltételét kell képeznie;
8. kéri egy jogilag kötelező erejű hatáskörökkel rendelkező vitarendezési testület felállítását;
9. támogatja a feltörekvő országoknak nyújtandó kedvezményes elbánást, feltéve, hogy elszántságot tanúsítanak az európai szociális, környezetvédelmi és egészségügyi normák betartására; azon országokat tekinti „feltörekvő országoknak”, amelyek már nem hordozzák a fejlődő országok valamennyi jellegzetes ismertetőjegyét, és amelyek esetében feltételezhető, hogy a gazdaság saját dinamikája belátható időn belül lehetővé fogja tenni ezen országok számára, hogy leküzdjék a fejlődő országokra jellemző szerkezeti ismertetőjegyeket;
10. kéri, hogy a Bizottság szólítsa fel a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO), hogy vita esetén ne kizárólag a kereskedelempolitikai szempontok alapján döntsön; úgy véli, hogy a környezet- és egészségvédelmet célzó, határokon átnyúló intézkedések elfogadhatóságát nem annak alapján kellene megítélni, hogy a beavatkozások a WTO nézete szerint zavart okoznak-e a szabad kereskedelemben vagy nem;
11. megállapítja, hogy a jövőbeli kereskedelmi megállapodásokat a jelenlegi pénzügyi válság figyelembevételével kell megkötni; úgy véli, hogy mindez nem vonhatja maga után, hogy a szociális és környezetvédelmi – különösen az üvegházhatású gázok kibocsátására és a veszélyes hulladékok kezelésére vonatkozó – normák más célok elérése érdekében háttérbe szorulnak;
12. elismeri, hogy az EU magas szintű környezetvédelmi és munkajogi normái versenyhátrányt okozhatnak az alacsonyabb szintű normákkal rendelkező harmadik országokból származó termékekkel és szolgáltatásokkal versenyző európai vállalkozások számára; úgy véli, hogy e normák nemzetközi kereskedelmi megállapodásokhoz csatolt feltételeken keresztül, harmadik országokban történő javítása és érvényesítése tisztességesebb versenyt hozna létre az európai vállalkozások számára, és a szóban forgó harmadik országokban egyúttal javítaná a környezetvédelmet és az emberi, szociális és munkajogokat is;
13. úgy véli, hogy a Kereskedelmi Világszervezetnek és tagországainak meg kellene állapodniuk a környezetvédelmi áruk, szolgáltatások és technológiák nyitott globális piacának létrehozásáról, erősítve ezzel a nemzetközi kereskedelmet és lehetővé téve a környezetbarát technológiák és befektetések világgazdaságon belüli szabad mozgását;

14. felszólítja a Bizottságot, hogy a Kereskedelmi Világszervezet kereskedelmi tárgyalásai dohai fordulójának részeként ragaszkodjon egy, a környezetvédelmi árukról és szolgáltatásokról szóló megállapodás elfogadásához, amelynek célja a legfontosabb éghajlatbarát technológiák kereskedelmének liberalizálása;
15. felhívja a Bizottságot, hogy a kereskedelmi megállapodásokat rendszeresen értékelje, és az értékeléseket illetően rendszeresen nyújtson naprakész tájékoztatást a Parlamentnek a környezetvédelmi, egészségügyi és szociális normák betartása érdekében ügyelvén arra, hogy együttműködés folyjék a belföldi és nemzetközi szabályozó testületekkel, szakszervezetekkel és nem kormányzati szervezetekkel;
16. hangsúlyozza, hogy a kereskedelmi ágazat és az emberi jogok, a szociális és környezetvédelmi normák betartása fontos tényező a világ békéjének és jólétének biztosítására, de nem vethető be a világ államai közötti valamennyi probléma megoldásaként; megállapítja azonban, hogy a politikai patthelyzetek leküzdhetők a konfliktusrendezés egyik módjaként a kereskedelmi kapcsolatok erősítésével, a közös érdekek meghatározásának biztosítása révén, különösen a környezetvédelem terén;
17. felhívja a Bizottságot, hogy az Európai Parlament és a Bizottság közötti kapcsolatokról szóló keretmegállapodás értelmében a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokra vonatkozó tárgyalások idején mindenkor széleskörűen tájékoztassa a Parlamentet a fontos kérdésekről;
18. felhívja a Bizottságot, hogy tekintettel a Parlamentnek a Lisszaboni Szerződés nyomán kibővült hatásköreire, biztosítsa a hatékony információáramlást, és a Parlament számára az általa kijelölt képviselők révén mindenkor biztosítsa a megfigyelői státuszt, továbbá a valamennyi fontos üléshez és dokumentumhoz való hozzáférést.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	27.4.2010
A zárószavazás eredménye	+ : 52 - : 0 0 : 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	János Áder, Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Martin Callanan, Nessa Childers, Chris Davies, Esther de Lange, Anne Delvaux, Edite Estrela, Elisabetta Gardini, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Holger Krahmer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Vladko Todorov Panayotov, Gilles Pargneaux, Antonyia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Mario Pirillo, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Daciana Octavia Sârbu, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Catherine Soullie, Anja Weisgerber, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Matthias Groote, Marisa Matias, Michèle Rivasi, Michail Tremopoulos, Thomas Ulmer, Anna Záborská
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Barbara Matera, Søren Bo Søndergaard

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	26.10.2010
A zárószavazás eredménye	+ : 22 - : 2 0 : 4
A zárószavazáson jelen lévő tagok	William (The Earl of) Dartmouth, Kader Arif, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Marielle De Sarnez, Harlem Désir, Christofer Fjellner, Joe Higgins, Yannick Jadot, Bernd Lange, Vital Moreira, Tokia Saïfi, Helmut Scholz, Gianluca Susta, Keith Taylor, Jan Zahradil, Pablo Zalba Bidegain
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Catherine Bearder, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Małgorzata Handzlik, Salvatore Iacolino, Elisabeth Köstinger, Jarosław Leszek Wałęsa
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Jean-Pierre Audy, Ricardo Cortés Lastra, Jelko Kacin, Vytautas Landsbergis, Evžen Tošenovský